

KONGREGACJA EDUKACJI KATOLICKIEJ
(Instytutów Studiów)

Instrukcja

o zastosowaniu sposobu zdalnego nauczania
w uniwersytetach/wydziałach kościelnych

Watykan

2021

I. PREAMBUŁA

Wpływ komunikacji cyfrowej na świat kształcenia i edukacji uwydatnił od początku XXI wieku szeroką panoramę „nauczania na odległość”. Jest to nie tylko czynnik innowacji technologicznych wprowadzanych do świata szkolnictwa uniwersyteckiego, ale także element zdolny do głębokiej przemiany kultury akademickiej i zmiany logiki procesów kształcenia i uczenia się oraz celów kształcenia.

Dlatego *Stolica Apostolska* jeszcze przed opublikowaniem *Konstytucji Apostolskiej Veritatis gaudium*¹ wyraziła zainteresowanie tą metodą nauczania. W rzeczywistości Kongregacja Edukacji Katolickiej już od kilku lat przyznaje niektórym Wyższym Instytutom Nauk Religijnych możliwość nauczania niektórych dyscyplin w formie zdalnego nauczania, pod warunkiem spełnienia określonych wymagań w zakresie formacji wspólnotowej. W rzeczywistości edukacja katolicka nigdy nie jest prostym procesem przekazywania intelektualnej wiedzy i umiejętności; raczej ma na celu przyczynienie się do integralnej formacji osoby w jej różnych wymiarach (intelektualnym, kulturowym, duchowym), w tym na przykład w życiu wspólnotowym i relacjach przeżywanych we wspólnocie akademickiej oraz w ścisłym związku z kadrami wykładowców, z personelem poza dydaktycznym i innymi studentami.

Kolejnym krokiem było opublikowanie *Konstytucji Apostolskiej Veritatis gaudium*. Wydziały/uniwersytety kościelne mają teraz możliwość, za uprzednim zatwierdzeniem Kongregacji, opracowywania systemów studiów, w których „część kursów może być realizowana w formie nauczania na odległość” (*VG, Zarządzenia wykonawcze*², art. 33 §2).

Celem niniejszej Instrukcji jest przedstawienie wytycznych i norm dotyczących stosowania metod nauczania na odległość na wydziałach/uniwersytetach kościelnych. Jest to wynik szerokich konsultacji z wszystkimi wydziałami kościelnymi i uniwersytetami (por. *List okólny*, nr 1 z dnia 8 grudnia 2018 r.), fachowych opinii ekspertów w tej dziedzinie z różnych części świata, a także z członkami Kongregacji Edukacji Katolickiej i Dykasterii Kurii Rzymskiej.

II. UWAGI WSTĘPNE

Przed przedstawieniem wskazówek i norm dotyczących metod nauczania zdalnego należy sprecyzować argumenty, którymi kierowała się w tym względzie *Konstytucja Apostolska Veritatis gaudium*, oraz sprecyzować niektóre terminy.

KONSTYTUCJA APOSTOLSKA VERITATIS GAUDIUM

¹ Franciscus PP., *Constitutio Apostolica de studiorum Universitatibus et Facultatibus Ecclesiasticis Veritatis gaudium*, 8 decembris 2017 [= VG].

² *Congregatio de Institutione Catholica, Ordinationes ad Constitutionem Apostolicam Veritatis gaudium rite exsequendam*, 27 decembris 2017 [= VG Zarządzenia wykonawcze].

Konstytucja Apostolska *Veritatis gaudium* wprowadza ważne aspekty niektórych zagadnień dotyczących różnych form nauczania na odległość, w tym: rozwoju technologii informacyjnych, najnowszych metod pedagogicznych, współpracy w sieci.

- Podkreśla "pilną potrzebę «tworzenia sieci» pomiędzy różnymi instytucjami" (VG, *Proemio*, 4d);

- Podkreśla że " uniwersytety są głównym miejscem poszukiwań naukowych dla rozwoju wiedzy i społeczeństwa, odgrywając kluczową rolę w rozwoju gospodarczym, społecznym i kulturowym, zwłaszcza w czasach takich, jak nasz, naznaczonych szybkimi, nieustannymi i rzucającymi się w oczy przemianami w dziedzinie nauki i technologii" (VG, *Proemio*, 5);

- Zachęca, aby w różnych wydziałach kościelnych "w sposób odpowiedni stosować nowe metody dydaktyczne i pedagogiczne, promujące osobiste zaangażowanie studentów oraz ich aktywny udział w studiach" (VG, 37 §2);

- Zachęca wydziały kościelne, aby miały do dyspozycji "pomoce informatyczne i urządzenia audiowizualne itd., stanowiące pomoc w pracy dydaktycznej oraz badaniach naukowych" (VG, 56 § 1);

- Zaprasza wydziały kościelne, zarówno z tego samego regionu, jak i szerszego terytorium, do współpracy między sobą "przyczyniając się do rozwoju interdyscyplinarności, która z każdym dniem wydaje się bardziej konieczna; sprzyja też komplementarności różnych wydziałów - ogólnie zaś pomaga w przenikaniu mądrości chrześcijańskiej do całej kultury" (VG 66);

- Wyjaśnia ponadto, że "część kursów może być realizowana w formie kształcenia zdalnego, jeżeli program studiów zatwierdzony przez Kongregację Edukacji Katolickiej to przewiduje i określa warunki, w szczególności dotyczące egzaminów" (por. VG, *Zarządzenia wykonawcze*, art. 33 §2).

WYJAŚNIENIA TERMINOLOGII DOTYCZĄCEJ SPOSOBÓW NAUCZANIA ZDALNEGO

Warunkiem uzyskania stopnia naukowego jednego z trzech cykli lub innych tytułów jest spełnienie przez studenta wymagań określonych w Statucie Wydziału, a mianowicie: 1) zostać prawnie zapisanym; 2) ukończyć program przepisanych studiów (wyrażoną ilościowo w porównywalnych punktach lub w odpowiednich ECTS); 3) zdanie odpowiednich egzaminów lub innych ewentualnych sposobów sprawdzenia wiedzy (por. VG, art. 48).

Jeśli chodzi o wspomniany drugi warunek, każdy wydział kościelny ma obowiązek organizowania systemów studiów zgodnie z wytycznymi zawartymi w Konstytucji Apostolskiej *Veritatis gaudium*, nie zapominając, że "studia kościelne nie mogą ograniczać się do przekazywania wiedzy, umiejętności, doświadczenia mężczyznom i kobietom naszych czasów, pragnącym rozwijać się w swojej świadomości chrześcijańskiej, ale muszą podjąć naglące zadanie wypracowania narzędzi intelektualnych zdolnych, by zaoferować się jako paradygmaty działania i myśli, przydatne do głoszenia" (VG *Proemio*, 5). Innymi słowy, praca naukowa studenta wydziału kościelnego nie ogranicza się do prostego ukończenia programu studiów poprzez uzyskanie odpowiednich porównywalnych punktów edukacyjnych/ECTS.

Chodzi raczej o poszerzenie horyzontu kształcenia akademickiego poprzez uczęszczanie na wykłady, udział w ćwiczeniach i uczestnictwo w seminariach, naukę prywatną, pracę osobistą pod kierunkiem profesorów, przygotowywanie referatów, aktywny udział studentów, badania naukowe, działalność duszpasterska, egzaminy. (por. VG, art. 33; VG, Zarządzenia wykonawcze, artt. 3, 32, 33 §1).

Dlatego Kongregacja wspomnianą Instrukcją zachęca wszystkie uniwersytety i wydziały kościelne do coraz głębszego pogłębiania nowości Konstytucji Apostolskiej *Veritatis gaudium* oraz do coraz bardziej adekwatnego wyposażania się w nowe technologie, rozwijając także formy współpracy, wspólnych badań i podejmowania dbałość o jakość techniczno-pedagogiczną. Jednocześnie zaleca uniwersytetom/wydziałom kościelnym większe zaangażowanie w konkretne przygotowanie wykładowców i promotorów do prawidłowego stosowania nowych metod pedagogicznych i narzędzi dydaktycznych.

Sposób dydaktyki w ofercie kształcenia

Oferta kursu lub dyscypliny jest realizowana poprzez trzy podstawowe czynniki, a mianowicie: nauczanie, towarzyszenie i ocenę. Połączenie tych elementów tworzy określony rodzaj nauczania lub podejście do przedmiotu nauczania.

1. Dydaktyka “w obecności” albo “bezpośrednia”: termin “bezpośrednia” oznacza bezpośrednią interakcję między wykładowcą a uczniem oraz między uczniem a uczniem nie wymagając żadnych instrumentów i narzędzi.
2. Dydaktyka “za pośrednictwem”: to taka, w której nauczanie, towarzyszenie i ocena są przeprowadzane za pośrednictwem platformy zdalnego nauczania.
3. Dydaktyka “mieszana” – *Blended Learning*: polega ona na procesie nauczania, uczenia się i oceny, który odbywa się poprzez aktywizację faz dydaktyki bezpośredniej wraz z innymi fazami dydaktyki pośredniej.

Formy nauczania zdalnego

Dla tworzenia i umacniania wspólnoty akademickiej niezbędne jest zapewnienie spotkań poprzez:

1. **Wykład** przeprowadzony w sali z fizyczną obecnością studentów (= wykład zwyczajny).
2. **Wykład rzeczywisty online**: wykładowca, wykorzystując własne metodologie pedagogiczne i specyficzne narzędzia dydaktyczne do nauczania zdalnego, prowadzi wykłady lub zaplanowane zajęcia w czasie rzeczywistym i na żywo elektronicznie z udziałem uczniów (synchronicznie), którzy ponadto mogą wchodzić w interakcje zarówno z wykładowcą, jak i kolegami.
3. **Sesje nadzwyczajne**: studenci mogą być wezwani w określone miejsce w konkretnym czasie, na przykład na początku kursu w celu prezentacji materii przedmiotu wykładowego lub na koniec kursu w celu końcowej syntezy i konferencji wykładowej.
4. **Spotkanie spersonalizowane** (indywidualne lub w małych grupach): na tego typu spotkaniach rozstrzygane są wątpliwości, prowadzone są działania, prowadzona jest ocena ciągła oraz zarządzana jest ta dotycząca ćwiczeń dydaktycznych kursu.

5. Konieczne spotkania, uzupełniające inne zwykle narzędzia, takie jak **pomoce dydaktyczne**, oprócz studium osobistego i czasu poświęconego na czytanie, rozumienie i wykonywanie zajęć z każdego przedmiotu.

Relacje akademickie

Metoda nauczania zdalnego, zarówno poprzez tak zwane nauczanie „mieszane” - *blended learning*, jak i nauczanie „za pośrednictwem”, zakłada promowanie i nawiązywanie relacji studenta z różnymi przedmiotami wspólnoty akademickiej:

1. **Wykładowca:** ma za zadanie prowadzić kurs i oferować właściwą dyscyplinę poprzez udział uczniów w wykładach rzeczywistych lub wykładach online. Relacja ta obejmuje również bezpośredni kontakt ze studentami, zaangażowanie w odpowiadanie na pytania, poprawianie ćwiczeń, komunikowanie wyników i korygowanie błędów. W niektórych przypadkach przydatne będzie posiadanie podręcznika do kursu/ dyscypliny i/lub oferowanie treści za pośrednictwem odpowiednich pomocy dydaktycznych. Należy podkreślić, że w przypadku nauczania zdalnego nie zmieniają się przepisy dotyczące wykładowców: stabilności, wymaganych kwalifikacji akademickich i wszystkich innych wymagań dotyczących nauczycieli w każdej instytucji kościelnej.
2. **Promotor** (który może być wykładowcą): ma za zadanie kierowanie studentem w nauce i rozwiązywaniu praktycznych wątpliwości dotyczących studiowania. Musi być dostępny w ustalonych godzinach, w trybie osobistym poprzez wywiady lub wideokonferencje (rozmowy indywidualne lub w małych grupach), telefonicznie, pocztą lub pocztą elektroniczną, korzystając z oficjalnej platformy zdalnego nauczania uniwersytetu/wydziału kościelnego. Znaczenie sesji promotora jest większe w nauczaniu mieszanym i za pośrednictwem, w którym student potrzebuje więcej towarzyszenia niż w nauczaniu bezpośrednim.
3. Relacja z innymi **studentami** poprzez: a) fizyczne spotkania twarzą w twarz, które można zorganizować; b) udział w lekcjach online, podczas których studenci poznają się i dzielą się doświadczeniem edukacyjnym; c) przestrzeń oferowana przez wirtualny *campus* dla każdej dyscypliny/materii, w której uczniowie mogą wchodzić w interakcje, uczestnicząc w blogach i forach. Mogą również wspólnie pracować nad zadaniami przydzielonymi przez promotora, który prowadzi wirtualny *campus*.
4. **Zarząd akademicki:** studenci i wykładowcy muszą mieć dostęp, bezpośrednio lub za pośrednictwem delegata studenta, do kierownictwa akademickiego Wydziału kościelnego w celu przedstawienia propozycji, obaw, krytycznych kwestii i innych kwestii lub skontaktowania się ze obsługą sekretariatu w celu wydania dokumentacji, z zachowaniem przejrzystości informacji oraz ochrony prawa do prywatności. Podobnie wydział lub uczelnia musi wyznaczyć delegata, który gwarantuje i nadzoruje przestrzeganie zasad godności i szacunku osoby oraz samej Instytucji.

Studenci

Na wydziałach kościelnych zwykle uczęszczają duchowni i świeccy, którzy przygotowują się do badań naukowych, nauczania, pracy duszpasterskiej lub do

wykonywania określonych zadań kościelnych. (por. VG artt. 76, 77, 85 §d; VG Zarządzenia wykonawcze art. 3).

Jednak sama Konstytucja Apostolska *Veritatis gaudium* podkreśla ten fakt, "że cały Lud Boży przygotowywał się do podjęcia „z duchem” nowego etapu ewangelizacji. Wymaga to «wejścia w zdecydowany proces rozeznania, oczyszczenia i reformy». A w tym procesie do odegrania roli strategicznej powołane jest odpowiednie odnowienie systemu studiów kościelnych" (VG, *Proemio* 3).

Z tego powodu, stosując metodę nauczania zdalnego, wydziały kościelne mogą rozszerzyć swoją ofertę kształcenia akademickie, aby dotrzeć do tych, którzy w taki czy inny sposób są włączeni w działalność ewangelizacyjną, w tym:

1. **Pracownicy duszpasterscy** „od biskupów po najskromniejsze i najbardziej ukryte posługi kościelne”. Chodzi o tworzenie «miejsc, w których odradza się wiara w Jezusa ukrzyżowanego i zmartwychwstałego, w których będzie można dzielić się swoimi najgłębszymi pytaniami i codziennymi troskami, w których można dogłębnie rozeznawać za pomocą ewangelicznych kryteriów własnego istnienia i doświadczenia, przewodnik po dobrych i pięknych wyborach indywidualnych i społecznych» (Adhortacja Apostolska *Evangelii gaudium* nn. 76-77).
2. **Członkowie życia kontemplacyjnego**, które obejmuje cały zakres życia monastycznego i kontemplacyjnego. Jest to kwestia zaoferowania formacji akademicko-kulturowej charakteryzującej się „szczególnym akcentem w formacji do kultury o inspiracji chrześcijańskiej, aby odkryć w całym stworzeniu ślad Trójcy Świętej, który czyni ze wszechświata, w którym żyjemy, «sieć relacji», w którym «każda żywa istota powinna dążyć do innego stworzenia», sprzyjając «duchowości globalnej solidarności, która emanuje z tajemnicy Trójcy Świętej» (por. VG, *Proemio* 4 §a).
3. **Peryferie ludzkie**: obejmują warunki egzystencji naznaczone marginalizacją, porzuceniem, bólem, deprywacją, utratą sensu i nadziei. Biedni, chorzy, marginalizowani, imigranci, wędrowcy, cyrkowcy, więźniowie, osoby samotne oraz osoby mieszkające i pracujące na morzu lub na ulicy są odbiorcami pomocy, opieki i inicjatyw społecznej i duchowej promocji człowieka. (por. Adhortacja Apostolska *Gaudete et exsultate*, n. 135).

Do Kongregacji Edukacji Katolickiej – po wysłuchaniu kompetentnych urzędów Konferencji Episkopatu/Wschodniej struktury hierarchicznej lub wyższego przełożonego – należy ocena i zatwierdzenie próśb programów studiów dla studentów należących do tych trzech grup, biorąc pod uwagę szczególną rzeczywistość i szanując cel, nauczanie i jakość edukacji katolickiej wspomnianą wcześniej.

Biblioteka i Baza danych

Uniwersytety/wydziały kościelne muszą zapewnić dostęp do biblioteki i baz danych studentom stosującym metodę nauczania zdalnego, ponieważ bez biblioteki i baz danych nie można prowadzić kształcenia naukowego, inicjowania badań naukowych lub faktycznych badań naukowych. Dostęp do biblioteki i baz danych to prawo przysługujące prawidłowo zapisanemu studentowi, które musi być uwzględnione w opłatach akademickich, biorąc pod uwagę rodzaj użytkownika, któremu udostępniana jest usługa.

Ocena

Studenta korzystającego ze sposobu uczenia zdalnego można oceniać na dwa sposoby, które są kompatybilne i uzupełniają się nawzajem:

1. **Ocena w ciągu wykładu:** dotyczy ona aktywności nauczania zaplanowanej w trakcie prowadzenia wykładu, które student musi zaliczyć, aby zostać dopuszczonym do oceny końcowej. Taka ocena mogłaby być realizowana za pośrednictwem platformy zdalnego nauczania.
2. **Ocena końcowa:** pozwala zaświadczyć, że student zdobył wiedzę i kompetencje związane z rezultatami kształcenia ustalonymi dla każdej dyscypliny. Zdanie takiego testu czy egzaminu jest konieczne do otrzymania promocji w określonej materii. Jeśli ocena końcowa nie jest pozytywna, wyniki oceny w ciągu wykładu nie są brane pod uwagę.

Ocenę **w ciągu wykładu** oraz ocenę **kończącą** można przeprowadzić na jeden z trzech następujących sposobów: 1) gdy egzaminator i student znajdują się w tej samej przestrzeni fizycznej do przeprowadzenia ustnego lub pisemnego egzaminu; 2) gdy egzaminator przeprowadza test lub egzamin w formie lekcji online. W takim przypadku konieczne jest, aby platforma zdalnego nauczania gwarantowała wymagane przez prawo reguły oraz środki bezpieczeństwa i prywatności, które upodabniają ten tryb do oceny w fizycznej obecności; 3) gdy ocena jest przeprowadzana poprzez ćwiczenia prowadzone na platformie zdalnego nauczania, z wyłączeniem egzaminów pisemnych.

III. NORMY

W odpowiedzi na potrzeby edukacji katolickiej oraz w świetle tego, co opisano powyżej, Kongregacja Edukacji Katolickiej w niniejszej Instrukcji ustala zasady prawidłowego stosowania metody nauczania zdalnego we wszystkich kościelnych instytucjach szkolnictwa wyższego: uniwersytetach, wydziałach, instytucjach *ad instar Facultatis* - należycie erygowanych lub zatwierdzonych przez Stolicę Apostolską. Normy te będą miały również zastosowanie w instytucjach połączonych z wydziałem kościelnym: instytucjach inkorporowanych, agregowanych, afiliowanych, Wyższych Instytutach Wiedzy Religijnej, tylko jeśli taki Instytut posiada niezbędne wymagania do realizacji metody nauczania na odległość, na wniosek i przy protekcji tego samego łączącego wydziału.

W niniejszej Instrukcji nauczanie zdalne oznacza „mieszana” metodę nauczania: łączącą nauczanie bezpośrednie i za pośrednictwem, zgodnie z potrzebami, które zostaną określone odtąd, zgodnie z dwustronnymi i wielostronnymi porozumieniami określonymi przez Stolicę Apostolską z różnymi narodami lub z uniwersytetami.

Kryteria przyjęcia programów studiów

Art. 1. § 1. Wydziały kościelne mogą oferować programy studiów kanonicznych oraz inne programy bez charakteru kanonicznego. W przypadku tych pierwszych, wydziały kościelne przyznają porównywalne punkty edukacyjne/ ECTS i wydają tytuły naukowe

uznawane przez Stolicę Apostolską. Są to tak zwane **stopnie kanoniczne** (por. VG, art. 46). W przypadku tych drugich, z *nihil obstat* Kongregacji Edukacji Katolickiej, wydziały przyznają porównywalne punkty edukacyjne/ECTS, ale ich dyplomy nie mają wartości kanonicznej. Są to tak zwane **inne tytuły** nadawane przez wydział/uniwersytet kościelny (por. VG art. 52; *Zarządzenia wykonawcze* art. 41).

§ 2. Kryteria przyjęcia na program nauczania zdalnego są takie same, jak w przypadku przyjęcia na program nauczania z fizyczną obecnością. W przypadku **stopni kanonicznych** obowiązują kryteria przyjęć przewidziane w obowiązującym ustawodawstwie kanonicznym i określone w Statutach. W szczególności wymagana będzie procedura przyjęć na studia uniwersyteckie przewidziana przez ustawodawstwo kraju, w którym się znajduje wydział kościelny (por. VG artt. 31-32; *Zarządzenia wykonawcze* art. 26).

§ 3. W przypadku **innych tytułów** należy przyjąć kryteria przyjęć na studia wyższe obowiązujące w miejscu, w którym znajduje się wydział kościelny. Jeśli chodzi o „inne tytuły”, do uznania wydziału należy przyjmowanie osób spoza kierunku studiów kościelnych, o ile spełniają one minimalne niezbędne wymagania. (por. VG, artt. 31-32; *Zarządzenia wykonawcze* art. 26).

Włączenie w ramy kwalifikacji Stolicy Apostolskiej

Art. 2. § 1. Studia, które można przeprowadzić metodą nauczania zdalnego, to **stopnie kanoniczne**, które mieszczą się w ramach systemu kwalifikacji Stolicy Apostolskiej.

§ 2. Do tego obszaru dodaje się **inne tytuły** w trybie nauczania zdalnego, które, z wymaganym *nihil obstat* Kongregacji, dają co najmniej 30 lub więcej porównywalnych punktów edukacyjnych/ECTS lub równowartość semestru lub więcej niż pełne studia uniwersyteckie zgodnie z warunkami przewidzianymi w przepisach kanonicznych.

Stopnie kanoniczne i inne tytuły nadawane na zakończenie programu

Art. 3. Oferta kształcenia, która obejmuje częściowo metody nauczania zdalnego, musi dotyczyć **stopni kanonicznych** (Bakalaureat, Licencjat, Doktorat) w kościelnych instytucjach akademickich utworzonych lub zatwierdzonych przez Kongregację Edukacji Katolickiej oraz **innych tytułów** dla których Kongregacja ma przyznać odpowiednie *nihil obstat*.

Wartości procentowe, które należy przyjąć w nauczaniu zdalnym

Dla tytułów kanonicznych:

Art. 4.

Program studiów stopni kanonicznych, zatwierdzony przez Kongregację Edukacji Katolickiej, ustanawia obowiązkowe dyscypliny (główne lub pomocnicze), dowolne lub opcjonalne, ćwiczenia i seminaria (VG, *Zarządzenia wykonawcze* artt. 30-32).

Bakalaureat (pierwszy cykl):

§ 1. Ponieważ pierwszy cykl jest uważany za wstępną podstawę nauk kościelnych i metody naukowej (por. VG art. 39 §a) dla dyscyplin obowiązkowych, ćwiczeń i seminariów, z wyjątkiem przypadków wymienionych poniżej, nauczanie zdalne jest niedozwolone. Nauczanie na odległość jest dozwolone do maksymalnie 30% liczby porównywalnych punktów / ECTS z dyscyplin fakultatywnych. Ocena tych porównywalnych punktów/ECTS powinna być przeprowadzona na podstawie fizycznej obecności. Do Kongregacji Edukacji Katolickiej należy zatwierdzenie programu studiów.

§ 2. W Instytutach afiliowanych i agregowanych, wydziały kościelne mogą, jeśli zostaną spełnione warunki, prowadzić wykłady dyscyplin dowolnych i opcjonalnych, które mogą być przeprowadzane zgodnie z metodą nauczania zdalnego w pierwszym cyklu. Ocena tych porównywalnych punktów/ECTS zostanie przeprowadzona zgodnie ze sposobem fizycznej obecności. Do Kongregacji Edukacji Katolickiej należy zatwierdzenie programu studiów na wniosek wydziału afiliującego lub agregującego.

§ 3. W Wyższych Instytutach nauk religijnych kościelne wydziały teologii będą mogły opracować programy studiów dla pierwszego stopnia, w którym 30% ogólnej liczby porównywalnych punktów edukacyjnych/ECTS z dyscyplin będzie można przypisać w trybie nauczania zdalnego. Ocena tych porównywalnych punktów/ECTS zostanie przeprowadzona w trybie fizycznej obecności. Do Kongregacji Edukacji Katolickiej należy zatwierdzenie programu studiów na wniosek wydziału, z którym jest połączony.

§ 4. W przypadku pracowników duszpasterskich wydziały kościelne mogą opracować programy studiów pierwszego stopnia, w ramach których część dyscyplin będzie mogła odbywać się w trybie nauczania zdalnego. Ocena tych porównywalnych punktów szkoleniowych/ECTS zostanie przeprowadzona w trybie fizycznej obecności. Za zatwierdzenie niniejszego programu studiów odpowiada Kongregacja Edukacji Katolickiej.

§ 5. W przypadku studentów oddanych życiu kontemplacyjnemu wydziały kościelne mogą opracować programy studiów dla pierwszego cyklu, w którym dyscypliny mogą być prowadzone w trybie nauczania zdalnego. Ocena tych porównywalnych punktów/ECTS powinna być przeprowadzona w trybie fizycznej obecności. Do Kongregacji Edukacji Katolickiej należy zatwierdzenie tych programów studiów.

§ 6. W przypadku studentów pochodzących z peryferii ludzkich wydziały kościelne mogą opracować programy studiów dla pierwszego cyklu, na których przedmioty te mogłyby być prowadzone w trybie nauczania zdalnego. Ocena tych porównywalnych punktów szkoleniowych/ECTS będzie najlepiej przeprowadzana w trybie fizycznej obecności. Zatwierdzenie tych programów należy do Kongregacji Edukacji Katolickiej.

Art. 5

Licencjat (drugi cykl):

§ 1. Ponieważ jest to cykl pogłębionych studiów w określonym sektorze dyscyplin kościelnych (por. VG art. 39 §b), wydziały kościelne mogą opracować programy studiów, w których 30% wszystkich porównywalnych punktów edukacyjnych/ECTS z dyscyplin obowiązkowych lub fakultatywnych można przeprowadzić w trybie nauczania zdalnego, w ramach zindywidualizowanego systemu nauczania. Ćwiczenia i seminaria będą zawsze odbywały się w trybie fizycznej obecności. Ocena tych porównywalnych punktów/ECTS będzie również przeprowadzana w trybie fizycznej obecności. Do Kongregacji Edukacji Katolickiej należy zatwierdzenie programu studiów.

§ 2. W Instytutach afiliowanych i agregowanych, wydziały kościelne będą mogły prowadzić, jeśli zostaną spełnione warunki, dyscypliny obowiązkowe lub fakultatywne, które mogą być prowadzone metodą nauczania zdalnego w drugim cyklu. Ocena tych porównywalnych punktów szkoleniowych/ECTS zostanie przeprowadzona w trybie fizycznej obecności. Do Kongregacji Edukacji Katolickiej należy zatwierdzenie programów studiów na wniosek wydziału agregującego lub inkorporującego.

§ 3. W Wyższych Instytutach nauk religijnych kościelne wydziały teologii mogą opracować programy studiów drugiego stopnia, na których 30% porównywalnych punktów edukacyjnych/ECTS z tych dyscyplin może odbywać się metodą nauczania zdalnego. Ocena tych porównywalnych punktów szkoleniowych/ECTS zostanie przeprowadzona w trybie fizycznej obecności. Za zatwierdzenie regulaminu studiów odpowiada Kongregacja Edukacji Katolickiej na wniosek wydziału, z którym połączone są instytuty.

§ 4. W przypadku pracowników duszpasterskich wydziały kościelne mogą opracować program studiów drugiego stopnia, w ramach których część dyscyplin może być nauczana zdalnego. Ocena tych porównywalnych punktów/ECTS zostanie przeprowadzona w trybie fizycznej obecności. Kongregacja Edukacji Katolickiej zatwierdza niniejsze programy studiów.

§ 5. W przypadku studentów oddanych życiu kontemplacyjnemu wydziały kościelne mogą opracować programy studiów drugiego stopnia, w ramach których część dyscyplin może być nauczana zdalnie. Ocena tych porównywalnych punktów/ECTS powinna być przeprowadzona w trybie fizycznej obecności. Kongregacja Edukacji Katolickiej zatwierdza niniejsze programy studiów.

§ 6. W przypadku studentów pochodzących z peryferii ludzkich wydziały kościelne mogą opracować programy studiów drugiego stopnia, na których przedmioty mogłyby być prowadzone w trybie nauczania zdalnego. Ocena tych porównywalnych punktów szkoleniowych/ECTS będzie najlepiej przeprowadzana w trybie fizycznej obecności. Kongregacja Edukacji Katolickiej zatwierdza niniejsze programy studiów.

Art. 6

Doktorat (trzeci cykl):

§ 1. Ponieważ jest to cykl, w którym wyrażana jest dojrzałość naukowa studenta (por. VG art. 39 §c), część porównywalnych punktów szkoleniowych/ECTS wyznaczonych na kurs doktorancki może być zdobyta w trybie nauczania zdalnego. Ocena tych porównywalnych punktów/ECTS zostanie przeprowadzona w formie fizycznej obecności. Do Kongregacji Edukacji Katolickiej należy zatwierdzenie programu studiów.

§ 2. W instytutach inkorporowanych wydziały kościelne będą mogły oferować, jeśli zostaną spełnione warunki, dyscypliny, które mogą być nauczane zdalnie w ramach trzeciego cyklu.

Art. 7

Dla innych tytułów:

§ 1. Ponieważ są one uznawane za dyplomy nakierowane na przedstawienie i pogłębienie określonego aspektu prawdy chrześcijańskiej (por. VG Proemio 4 §a), dyscypliny te, w

części lub w całości, mogą być nauczane zdalnie, zgodnie z postanowieniami wydziału kościelnego.

§ 2. Jest wysoce wskazane, aby wydział kościelny oferował dyplomy, inspirowane kryteriami interdyscyplinarności i transdyscyplinarności (inne tytuły), pracownikom duszpasterskim, członkom wspólnot życia kontemplacyjnego i ludziom z peryferii ludzkich.

Relacje akademickie

Art. 8. § 1. Ponieważ wydział kościelny jest „wspólnotą studiów, badań naukowych i formacji, która działa instytucjonalnie, aby osiągnąć cele podstawowe, o których mowa w art. 3 (VG), zgodnie z zasadami misji ewangelizacyjnej Kościoła” (VG, art. 11) wymaga się, aby w trybie nauczania zdalnego istniała stała i szczerza relacja z nauczycielem, promotorem, między studentami i kierownictwem akademickim.

§ 2. Wykładowca każdej dyscypliny, prowadzonej metodą nauczania zdalnego, musi odwołać się do odpowiednich przepisów Konstytucji Apostolskiej *Veritatis gaudium* oraz Statutu wydziału/universytetu Kościelnego.

§ 3. Promotor gdy sam nie jest wykładowcą, nie może w żadnym wypadku wykraczać poza własne kompetencje, tj. kierować studentem w nauce i rozwiązywaniu praktycznych wątpliwości dotyczących studiowania oraz być dostępny w wyznaczonych godzinach, będąc obecny poprzez rozmowy lub wideokonferencje (indywidualne lub w małych grupach), telefonicznie, pocztą lub e-mailem, za pośrednictwem oficjalnej platformy internetowej uniwersytetu/wydziału kościelnego.

Konieczne spotkania w nauczaniu na odległość

Art. 9. Wydział kościelny powinien zaoferować różne środki, aby ułatwić i promować komunikację i nauczanie między nauczycielem a studentem w trybie nauczania zdalnego. Za konieczne uważa się: zwykłą lekcję, lekcję bezpośrednią *online*, sesje nadzwyczajne, spotkanie osobiste, korzystanie z pomocy dydaktycznych, dostęp do biblioteki i bazy danych.

Oceny i formy monitoringu

Art. 10. § 1. Ocenianie w nauczaniu zdalnym obejmuje dwa niezbędne wymiary: ocenę ciągłą i ocenę końcową.

§ 2. Oceny mogą być sprawdzone w następujący sposób:

a) Przy **stopniach kanonicznych** ocena końcowa będzie przeprowadzana pod kierunkiem wykładowcy w miejscu egzaminu, w którym student będzie przebywał fizycznie.

b) Przy **innych tytułach**, ocena końcowa będzie prowadzona według metody nauczania mieszanego.

§ 3. Ocena, zarówno ciągła, jak i końcowa, należy do wyłącznej kompetencji wykładowcy przedmiotu nauczanego metodą nauczania na odległość. W żadnym wypadku nie można delegować ani promotora, ani innego wykładowcy.

Platforma internetowa

Art. 11. Nauczanie na odległość musi odbywać się za pośrednictwem platformy internetowej, którą można zaoferować wykładowcy i uczniowi:

A)

§ 1. Wykład „w obecności” *online*.

§ 2. Interakcję z wykładowcą: przydatne narzędzie do towarzyszenia i nauczania.

§ 3. Interakcję z promotorem, który sprawdza zrozumienie, rozstrzyga wątpliwości, odpowiada na pytania.

§ 4. Interakcję z innymi studentami studiującymi tę samą materię.

§ 5. Tworzenie grup roboczych, w których wspólnie pracuje się nad uwidacznianiem wątpliwości oraz studiowaniem określonej materii.

§ 6. "Elektroniczna tablica ogłoszeń" zazwyczaj powinna zawierać:

- archiwum dokumentów;
- wspólnota pracy (dla wykładowców, dla studentów i/lub dla wykładowców i studentów);
- możliwe działania związane z samorozumieniem i samooceną;
- własną sieć społecznościową dedykowaną uczniom i nauczycielom instytutu ;
- dostęp internetowy do niektórych usług administracyjnych.

§ 7. Platforma musi gwarantować ochronę danych osobowych i akademickich, odpowiednią identyfikację powiązanych tematów oraz mechanizmy weryfikacji sprawdzianów pisemnych i/lub egzaminów ciągłej oceny pod kątem ewentualnych poprawek lub skarg, weryfikację oryginalności napisanych tekstów (programy do plagiatu) itd.

B)

W krajach lub regionach, w których nie ma możliwości platformy internetowej, wydział kościelny może oferować inne zajęcia szkoleniowe, korzystając z podręczników, tekstów bibliograficznych itp. Zatwierdzenie tych metod nauczania należy do Kongregacji Edukacji Katolickiej.

Odniesienie do AVEPRO w celu zapewnienia jakości

Art. 12. Wydziały kościelne podlegają, zgodnie z przyjętymi regułami, ocenie Agencji Stolicy Apostolskiej ds. oceny i promocji jakości uniwersytetów i wydziałów kościelnych (AVEPRO) (por. *Zarządzenia wykonawcze VG*, art. 1 §2). W świetle dokumentów opublikowanych przez AVEPRO, wydziały kościelne muszą zapewnić, w ramach prawnych, jakość usług edukacyjnych oferowanych w nauczaniu na odległość, poprzez monitorowanie i ocenę tej metodologii przy aktywnym udziale studentów.

Wspólne programy

Art. 13. Usilnie zaleca się, aby niektóre programy były oferowane wspólnie z innymi uniwersytetami, zgodnie z postanowieniami Konstytucji Apostolskiej *Veritatis gaudium* (por. *VG Proemio*, 4 §d), zwłaszcza z tymi bardziej kompetentnymi i doświadczonymi w nauczaniu na odległość i wyposażonymi w pewną doskonałość akademicka, zgodnie z wymogami niniejszej Instrukcji.

Oplaty akademickie

Art. 14. § 1. Wydziały kościelne mogą ustalić tabelę opłat akademickich dla trybu nauczania zdalnego, oceniając wszelkie kryteria modyfikacji w zależności od kosztów technologicznych i dostępności kadry dydaktycznej, biorąc pod uwagę rodzaj użytkownika, któremu udostępniana jest usługa.

§ 2. Zachęca się wydziały kościelne do oferowania form wsparcia ekonomicznego lub zwolnień dla tych, którzy pochodzą z ludzkich peryferii lub którzy w każdym razie znajdują się w udowodnionym stanie ubóstwa.

Dyspozycje końcowe

Art. 15. W przypadku rzeczywistej potrzeby (np. klęski żywiołowe lub epidemiczne itp.) Kongregacja Edukacji Katolickiej może zwolnić z przestrzegania dowolnego artykułu niniejszej Instrukcji, a także programu studiów zatwierdzonego przez uniwersytet lub wydział kościelny.

Art. 16. Niniejsza Instrukcja wejdzie w życie pierwszego dnia roku akademickiego 2021-2022 lub roku akademickiego 2022, w zależności od kalendarza akademickiego poszczególnych regionów.

Art. 17. Wszelkie zmiany Statutu lub programów studiów wymagają zatwierdzenia Kongregacji Edukacji Katolickiej.

Art. 18. Zadaniem Kongregacji Edukacji Katolickiej będzie, gdy ze zbiegiem czasu okoliczności będą tego wymagały, zaproponowanie zmian, które zostaną wprowadzone w niniejszej Instrukcji, tak aby sama Instrukcja była stale dostosowywana do nowych potrzeb uniwersytetów/wydziałów kościelnych.

Art. 19. Obecnie obowiązujące normy i zwyczaje, które są sprzeczne z niniejszą Instrukcją tracą moc.

Rzym, z siedziby Kongregacji Edukacji Katolickiej, 13 maja 2021 r., w Uroczystość Wniebowstąpienia Pańskiego.

Giuseppe Kard. VERSALDI
Prefekt

Angelo Vincenzo ZANI
Abp. tyt. Volturno
Sekretarz.

Załącznik

Dokumenty wymagane przez Kongregację Edukacji Katolickiej do zatwierdzenia sposobu nauczania na odległość

- List Wielkiego Kanclerza uniwersytetu/wydziału Kościelnego z prośbą o wdrożenie metody nauczania zdalnego.
- Kopia protokołu Rady Wydziału zatwierdzającego przedmioty/dyscypliny, które mogą być prowadzone w trybie zdalnym.
- Pełny opis dotyczący oficjalnej platformy internetowej podłączonej uczelni/wydziału kościelnego/institutu, a także link, który gwarantuje Kongregacji dostęp do tej samej platformy i biblioteki w fazie zatwierdzania.
- Tekst Statutu Uczelni/Wydziału Kościelnego/Instytutu połączonego z wyszczególnieniem paragrafów, które zostały zmodyfikowane pod kątem potrzeb metody nauczania na odległość.
- Programy studiów każdego stopnia lub innych tytułów, z wyszczególnieniem kierunków/dyscyplin, które mogą być prowadzone w trybie zdalnym.
- Tabela opłat akademickich za nauczanie na odległość i form wsparcia lub zwolnienia ekonomicznego dla osób pochodzących z peryferii ludzkich.
- W przypadku studentów instytutów połączonych, pracowników duszpasterskich, studentów oddanych życiu kontemplacyjnemu i tych pochodzących z peryferii ludzkich, konieczne jest posiadanie opinii Konferencji Episkopatu/Wschodniej Struktury Hierarchicznej lub Wyższego Przełożonego w miejscu ich zamieszkania.